

מידעון לתלמידי

בס"ד, ר"ח אדר א' תשפ"ד,

דברי פתיחה

הרב שרגא פרוכטר, ראש הישיבה

פרשת משפטים

לבנים היקרים מאוד והוריהם, שלום וברכה. **מלחמת חרבות ברזל**. שבוע נוסף של לחימה עבר בצל המגעים לעסקת חילופי שבויים והתמשכות הלחימה בגבול הצפון. בימים האחרונים חלק מצוות הר"מים המגויס תקופה ארוכה מקבל הודעות על שחרור ממילואים או שמוחים מאוד על שובם של המשוחררים לעבודת החינוך בישיבה. מאידך יש רמ"ם שישתחררו רק לפני שבועיים וכבר הם הגיעו עם צווי 8 חדשים לתעסוקה של למעלה מ-30 יום בעוד שבועיים.

טיול המחצית. ביום חמישי יצאו בני ומורי הישיבה לטיול המחצית המסורתית, ברכס "משלטים" ובדרך בורמה, לאורך התיב ההיסטורי של הקרבות במלחמת השחרור. הטיול המתבצע מדי שנה ביום סיום המחצית מפגיש את הבנים עם חבל ארץ אחר. התלמידים פוגשים ומכירים דמויות מרשימות ומבקרים באתרים בעלי משמעות בתולדות הציונות.

הטיול התקיים באווירה נינוחה ושמחה, כאשר כל שכבה צועדת עם הרמ"ם ומורי המחזור. הרמ"ם

אספו את בני הכיתה לשיחות סיכום כיתתיות ושיחות אישיות. בתחילת המסלול הוקמה פינת צילום "מגנטים" וחולקו חמצווארים עם לוגו של הישיבה כמתנה לכל הבנים. לאורך המסלול חיכו לנו אבות הבית וצוות המטבח לטעימה של מרק חם, חמצוצים ובורקסים.

השנה היה לטיול ערך מוסף, שכן עד לימים אלו כמעט שלא היה ניתן לבצע פעילות מחוץ לישיבה. הטיול גיבש את בני הכיתה והישיבה כולה ושידר עוצמה גדולה של הישיבה. 1000 בני הישיבה צועדים לאורך השבילים בין שדות ירוקים ונופי החורף המקסימים שהביאו עלינו ימי הגשמים. דיבוק החברים וגאונות היחידה של התלמידים מתעצמות

ישיבת גבעת שמואל

משתתפת באבלם וצערם של **בני משפחת פרקש**

תלמידינו היקר נתנאל - תלמיד כיתה י"ג,

על פטירתה של האחות בת 10

יעל פרקש ז"ל.

ההלוויה מתקיימת היום,

הסעה תצא מהישיבה לטובת חבריו של נתנאל

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ביום זה. מתוך הכוחות והחיבורים שהתעצמו בטיול המחצית, חתמנו את המחצית הראשונה וייצאנו מלאים בכוחות חדשים למחצית השנייה.

בסיומו של המסלול התאספנו לארוחת צהרים בשרית מכובדת באנדרטת מח"ל (מתנדבי חו"ל שהתגייסו למלחמת השחרור לעזרת הישוב). לאחר תפילת מנחה המשכנו לחלוקת תעודות בישיבה.

תעודות מחצית ראשונה. אחר הצהרים חילקנו את תעודות מחצית א! התעודות מהוות שיקוף של הישגי התלמידים מתחילת שנת הלימודים. הציון שניתן בתעודה, הוא הערכה מספרית שניתנת על ידיעת קובץ ידיעות כזה או אחר, וכמובן שאינו קובע את ערכו של

האדם. עיינתי בכל התעודות והשתדלתי לכתוב הארה לתלמידים עפ"י הציונים וההערות שראיתי בכל תעודה. יש להעביר לתלמידים את המסר שמכל נפילה אפשר ללמוד ולהתקדם ואפילו להפוך אותה למקפצה קדימה. עבודה רצינית ועקבית תביא לשימוש היכולות הרבות שיש לכל אחד מבני הישיבה. בהזדמנות זו ברצוני לציין לשבח את התלמידים הרבים שלמדו בצורה יפה והגיעו להישגים טובים. עלי לציין שאנו נמצאים בשנת מלחמה והתמודדנו עם קשיים רבים. הצוות החינוכי והניהולי עשה כל שביכולתו ללמד את הבנים את כל יחידות ההוראה הנדרשות בשנה רגילה. למול עיננו הייתה הידיעה שאסור לבנים לאבד שנת לימודים. בעקבות שירות המילואים המתמשך לא התקיים לימוד רציף במקצועות מסוימים. קשיים אלו במקרים מסוימים גרמו לכך שהתעודה פחות מדויקת. עשינו כמיטב יכולתנו, אך ציינתי במכתב ששלחתי לכם בשבוע שעבר, שהתעודה צריכה לשמש כמקפצה למחצית ב', וכהוקרה לבנים שהגיעו להישגים מיטביים בכל התחומים. שמחתי לעיין בכל התעודות ולראות שמצב רוב בני הישיבה מבחינה לימודית טוב מאוד.

טיול שנתי כיתות י"ב . ב"ה בני השמינית חזרו מאושרים מהטיול השנתי שהיה בהרי אילת. ביום הראשון הבנים עסקו בהתנדבות בעבודה חקלאית, נפגשו עם משפחת כהן ששכלו את בנם רב סמל אוהד כהן מיחידת שלד"ג ועם רב חטיבת הקומנדו הרב אליאב תוג'מן שסיפר להם על מאורעות ה-7 באוקטובר. הבנים חזרו שמחים, מאושרים ומגובשים מאוד מטיול זה.

פרשת משפטים

המשנה במסכת ברכות שואלת למה קדמה פרשת שמע לפרשת והיה אם שמע??? כדי שיקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ עול מצוות. אי אפשר להסתפק בציוויים הכלליים שבפרשת יתרו, לאחר פרשת יתרו שכתוב בה "אנוכי ה' אלוקיך" - המסמלת אמונה בבורא העולם, צריכה לבוא פרשת משפטים, על מנת שנדע שגדולה זו של מעמד הר סיני חייבת להתגשם **במעשינו היומיים**. ולכן עשרת הדברות מתחילות באנוכי ה' אלוקיך ומסתיימות ב"וכל אשר לרעך" להורות לנו שכל מה שקשור לרעך חייב להיות ע"פ הדרכה אלוקית, הכול מתחיל במצוות האמונה – ב-"אנוכי ה' אלוקיך", ויורד עד לפרטים הקטנים שקשור בך וברעך. ברצוני להרחיב מעט בנושא זה – **כולנו נבחנו במעשינו הקטנים .**

אנחנו נבחנו במעשינו הקטנים

את פסוק הפתיחה של הפרשה "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" מבאר רש"י: "כל מקום שנאמר 'אלה' פסל את הראשונים, 'ואלה' מוסיף על הראשונים: מה הראשונים מסיני - אף אלו מסיני". מתן תורה היה מעמד אדיר. גילוי שכונה, קולות מן השמים ומופתים גדולים. והנה, לאחר חוויה גדולה כל כך ומעמד כביר כזה, הציפייה שלנו היא שימשיכו לדבר אלינו בעניינים נשגבים, דברים שברומו של עולם. והנה, באה הפרשה שלנו ופותחת ב'זוטות': עבד, שור, בור, אדם המזיק וכו'.

האם זה מה שראוי ללמד כעת ?? האם לשם פרטים קטנים אלו נדרשנו לקבל תורה ??

התשובה של חז"ל היא חד משמעית: כן. 'מה הראשונים מסיני - אף אלו מסיני! אל לנו לחשוב שמדובר בירידה. ההפך הוא הנכון: פרשת משפטים היא ההמשך הישיר לפרשת יתרו. "ואלה - מוסיף על הראשונים".

רעיון דומה אנו מוצאים בפרשת ואתחנן, שם משחזר משה בפני בני ישראל את מעמד הר סיני. הוא מזכיר להם את בקשתם אז: "ותאמרו הן הראנו ד' אלקינו את כבודו ואת גדלו

ואת קלו שמענו מתוך האש היום הזה
רְאִינוּ כִּי יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶתְּ אָדָם וְחִי...
תְּשׁוּבַת הַקֶּבֶ"ה: לַךְ אָמַר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאֹהֲלֵיכֶם.

רוצה לומר, עכשיו קל לכם לדבר על יראת שמים, אולם 'שובו לכם לאוהליכם', כאשר תשובו לביתכם ולשגרת יומכם - אז תיבחנו באמת, אז ניתן לראות את ההתנהגות בבית, עם השכנים והמשפחה. או אז יוכח לעין כל האם ההתלהבות הגדולה תורגמה לפעולות המעשיות או שמא הייתה זו חוויה חולפת.

יש הטועים לומר, שניתן להפריד בין הלכות שבין אדם לחברו ובין דיני בין אדם למקום. הם סבורים שקדושה וצדיקות נמדדים בקשר שבין האדם עם בוראו - מצוות שבין אדם למקום. אך צריך להבהיר שזאת טעות חמורה. הקירבה אל ריבונו של עולם עוברת דרך ההתנהגות שלך עם החבר, ועם השכן. כאן טמון עומק של דברי הלל לגר שרצה ללמוד את כל התורה כולה על רגל אחת, ואמר לו הלל: "מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך- זוהי כל התורה כולה, ואיך זיל גמור". ומה עם כל מערכת המצוות שבין אדם למקום?! אלא שכאשר האדם הוא אגואיסט, אגוצנטרי, ששם את עצמו במרכז העולם והכל סובב סביבו, הרי שלעולם לא יוכל הוא להכיל את קיומו של הקב"ה בחייו. רק אדם המסוגל לתת מקום מרכזי בחייו לזולתו, והוא ער ורגיש לכל הסובב אותו, הוא זה שיוכל למצוא ולתת מקום לריבונו של עולם בחייו. לכן, זאת כל התורה כולה.

אנשים גדולים נבחנו בפרטים הקטנים

אנו מציינים השבוע את היארצייט של ר' ישראל סלנטר, מייסד תנועת המוסר (נפטר בכ"ה שבט תרמ"ג). תלמידיו אמרו כי לא לחינם נפטר ר' ישראל דווקא בשבוע של פרשת משפטים, שכן היה מקפיד מאוד על עניינים שבין אדם לחברו, והיה מעורר על זה תדיר בדרשותיו. אחד מתלמידיו, ר' ישראל מאיר מראדין, בעל ה'משנה ברורה', הוציא בהוראתו של ר' ישראל סלנטר את ספר 'חפץ חיים' על הלכות לשון הרע. כיוון שהלכות אלו אינן מופיעות בשולחן ערוך, ויש צורך לחזק את הציבור בשמירת הלשון.

לזכרו, נזכיר מעט סיפורים כפי שהם מובאים בספר 'מעשה הגדולים'. עם אחת בעמדו בתפילה בבית הכנסת, נפרצה פתאום הדלת ואיש אחד נכנס מבוהל ובחופזה 'לחטוף' קדושה. ובהיחפזו, דרך ודרס וטינף את נעלו של אחד המתפללים. אחרי אמירת קדושה, קראו ר' ישראל ז"ל למקום קרן זוית, ודיבר איתו רצינית-ורכות, שילך ויפצה את חברו שנפגע ע"י מרוצתו. ואמר אמת יקרה וגדולה היא, מצוות קדושה, אך נפסלת ונפסדת המצווה אם על ידי קיומה נגרם נזק לחברו....

בהיותו פעם את אחד התלמידים מדקדק מאוד במצוות נטילת ידיים, והוא מרבה ליצוק ולנסוך מים ביד נדיבה ובשפע רב... קרא אותו אליו, ובקשהו שלא להתנהג כן להבא. כי אין תפקידו של שואב המים לכתת רגליו בכל פעם לשאוב מים

מהבאר ולקפץ על הרים וגבעות וללכת כפוף תחת משא הדליים רק כדי שמישהו יוכל להדר במצוות נטילת ידיים...

היה רגיל לומר על אלו שאינם חסים מלעורר לפני לכתם לסליחות בלילה, את המשרתת המסכנה שתחמם להם מים לשתות תה להנאתם, בכדי שיוכלו אח"כ לומר סליחות בהשתפכות הנפש. אלה עוברים על לאו מפורש 'כל אלמנה ויתום לא תענון...' כי כידוע, על פי רוב היו היתומים והאלמנות נשכרים עבור כיכר לחם, וחיי שיפחות לבתי בעלי בתים. והר' ישראל, כדרכו בקודש, היה תמיד תובע את עלבון העלובים.

שולחן השבת של ר' ישראל – סיפור ומסר חשוב מאוד.

אחד מתלמידיו האמידים של ר' ישראל, הזמינו פעם לארוחת השבת, על תשובתו של ר' ישראל שאינו מסכים להתארח בשום מקום טרם ירא את תהלוכות הבית והשולחן, סיפור לו הלז שביתו מתנהל לפי כל הידורי ההלכה: בשר הוא קונה דוקא אצל קצב פלוני, שהוא מפורסם לירא וחרד. הבשר הוא 'חלק' בלי כל שאלות וסרכות, המבשלת במטבח היא אשה כשרה וצנועה, אלמנת תלמיד חכם ובת טובים. וגם אשתו נכנסת ויוצאת ועינה פקוחה על כל דבר. בלילי שבתות הוא

עורך סעודתו בתפארת רבה: בין מנה למנה עוסקים בדברי תורה שלא יהא 'כאילו אכלו מזבחי מתים'. לומדים שיעור קבוע ב'שולחן ערוך', מזמרים זמירות שבת ומאריכים מאוד בשולחן עד לשעה מאוחרת. אחרי שר' ישראל סלנטר שמע את כל פרטי הליכותיו, הסכים לקבל את ההזמנה רק בתנאי שיקצרו בסעודת ליל שבת בשעתיים. באין ברירה, קיבל תלמידו את התנאי הזה, והפעם מיהר מאוד בשולחנו. אכלו מנה אחר מנה, ולא הספיקה לעבור שכה וכבר הגישו 'מים אחרונים' לברכת המזון. לפני ברכת המזון, פנה בעל הבית אל ר' ישראל ואמר: 'ילמדנו רבי, איזה פגם מצא בהנהגת שולחני?' ר' ישראל לא ענה דבר, ורק ביקש להזמין את האלמנה המבשלת ואמר לה: 'אנא, סלחי גברת, על אשר עייפתי אותך הערב, ובגללי נאצלת למהר ולהגיש בלי שהות, מנה אחר מנה שלא כדרכך'. 'כל הברכות תחולנה על ראשך, הרב' השיבה המבשלת, 'הלוואי שכבודו יתארח בביתנו בכל לילי השבתות. בעל הבית שלי רגיל להאריך בסעודה עד שעה מאוחרת בלילה, ואני עייפה מעבודתי במשך כל היום, עד שרגלי כושלות ממש מרוב ליאות, והנה, הודות לרב, הזדרזו הערב ואני כבר חופשייה ללכת לבית לנוח! אז פנה ר' ישראל לתלמידו ואמר: בתשובתה של אלמנה מסכנה זו, תמצא גם אתה תשובה לשאלתך. אמנם הנהגתך נאה מאוד, אבל במה דברים אמורים – אם איננה פוגעת באחרים...'

סיכום הדברים .

כבני תורה חלילה לנו מלהזניח ולזלזל באיזו נקודה שבמצוות שבין אדם לחברו. לא ייתכן לדקדק בהידורים ובחומרות מחד, ומאידך לא להתייחס כראוי עם חברינו. יש להיזהר בכבוד החבר, בממונו וביחס אליו. נחשוב על מעשינו והנהגתנו – לא רק בבית המדרש, אלא גם ברחוב, עם השכנים ועם כל אדם אותו אנו פוגשים. מן הראוי שבכך ניבחנו. אם נדקדק בדברים הללו- אזי גם הדברים ה'גדולים', של בין אדם למקום – יקבלו את המשמעות הגדולה והאמתית שלהם.

אוהבכם ומוקירכם מאוד

שבת שלום ובשורות טובות לכולם

שרגא פרוכטר – ראש הישיבה

